

בעניין:

1. יוסף איאד כרנז ת.ז. [REDACTED]
 2. מוחמד האני מוחמד אלעג'ורי ת.ז. [REDACTED]
 3. עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
 4. מרכז אלמיזאן לזכויות אדם בעזה
- ע"י ב"כ עוה"ד סאוסן זהר ו/או חסן ג'בארין ו/או
סוהאד בשארה ו/או מאיסאנא מוראני ו/או פאדי חורי
מעדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
רחוב יפו 94, חיפה 31090
נייד: 052-6399147; טלפון: 04-9501610; פקס: 04-9503140
דואר אלקטרוני: Sawsan@adalah.org

נגד

1. מפקד כוחות צה"ל בעזה, אלוף פיקוד דרום
2. מתאם פעולות הממשלה בשטחים
3. שירות הבטחון הכללי
4. שר הבטחון

ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
רחוב צלאח אלדין 29, ירושלים

עתירה דחופה למתן צו על תנאי ובקשה לקיום דיון דחוף

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת להוציא צו על תנאי שבו מורה למשיבים לבוא ולנמק:

מדוע לא להתיר ובאופן דחוף את מעברם של העותרים 1-2 מרצועת עזה דרך מחסום ארז אל בית החולים Istishari Arab Hospital ברמאללה כדי לקבל טיפול רפואי מיידי למען הצלת חייהם שנמצאת בסכנה ממשית.

בקשה לקיום דיון דחוף

1. ביום 30.03.2018 במהלך מחאה פוליטית בעזה לציון "יום האדמה" נפצעו שני העותרים מירי חי מכוחות הצבא הישראלי; שניהם מאושפזים כעת במחלקה לטיפול נמרץ בבית חולים אלשיפא ברצועת עזה; שניהם תחת סכנה מיידיית לקטיעת רגליהם עקב הפגיעה; בשני

המקרים לא ניתן להציל את רגליהם הואיל ואין את האמצעים לכך בבית החולים אלשיפא בעזה.

2. על כן ולאור הסכנה בקטיעת הרגליים המיידית, הוציא בית חולים אלשיפא בעניין שני העותרים אישור לפי טופס 1 על פי הנחיות משרד הבריאות הפלסטיני, אשר אמור להיות ממולא ע"י בתי חולים בעזה, רק בקיומו של צורך מידי בקבלת טיפול מציל חיים. טופס ההפניה לבית החולים Istishari Arab Hospital (להלן: "איסתישאר") שברמאללה הועבר ע"י בי"ח אלשיפא אל בי"ח איסתישאר עוד ביום 1.4.2018.

3. כתוצאה, הוגש מטעם העותרים 1 ו-2 בקשות אל מתאם פעולות הממשלה בשטחים לאישור מעברם ממחסום ארז ברצועת עזה אל בית החולים איסתישאר. ביום 4.4.2018 ומשלא התקבל כל מענה, פנו העותרים מס' 3-4 אל המשיבים כדי לאפשר את מעברם המידי. משלא התקבל כל מענה ולאור תחולתו של חג פסח שני, פנתה הח"מ אל עו"ד רועי שוויקה מפרקליטות המדינה, במטרה לקדם את הנושא, אך לבסוף ובשעה 17:41 מסר עו"ד שוויקה כי לאחר שפנה אל המשיבים הועבר לו כי הבקשה נדחת ומכאן העתירה.

4. הסיכון הקיים לקטיעת רגליהם של שני העותרים הינה מוחשית ומיידית. כאמור בית חולים אלשיפא בו מאושפזים שני העותרים במחלקת טיפול נמרץ אינו מסוגל ואין לו את הכלים להעניק את הטיפול הנדרש כאשר טיפול זה מתאפשר בבית חולים איסתישאר.

5. לאור מצבם הרפואי ודחיפות העניין, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על קביעת דיון דחוף בעתירה.

ואלה הם נימוקי העתירה:

6. ביום 30.3.2018 נפגעו העותרים 1-2 מאש כוחות הצבא הישראלי שאירעו במהלך מחאה פוליטית לציון "יום האדמה" שבה השתתפו עשרות אלפי תושבי עזה, ביניהם ילדים ונשים, הגיב הצבא בירי צלפים, ירי ארטילרי, כדורים מצופי גומי ופיזור פצצות גז כימי מדמיע באמצעות רחפנים. שימוש באמצעי ירי אלו הובילו ל-17 הרוגים וכ-1,086 פצועים מביניהם עשרות מוגדרים במצב קריטי או קשה.

7. העותר מס' 1 שהינו יליד 1998, נפצע קשות בשתי רגליו ביום 30.3.2018 סמוך לשעה 02:30 באזור אלבריגי ברצועת עזה. הוא הובהל לבית חולים אלשיפא שם אובחנה הפגיעה הקשה ברגל ימין. בנוסף הוא סובל משבר ברגל שמאל. מאז ועד היום הוא מאושפז במחלקת טיפול נמרץ בבית החולים בעזה במצב קשה. בעקבות הטיפול הראשוני שקיבל שם, נוכח הצוות הרפואי כי לאור מחסור במכשירי טיפול בבית החולים, הטיפול היחיד שיוכל לספק הוא קטיעת רגל ימין ואין אצלם כל אמצעי להציל את רגלו ועל כן למען הצלת רגלו הוא חייב לעבור לטיפול בבית חולים אחר מחוץ לעזה.

8. בהעדר אפשרות להעניק את הטיפול הנדרש, הפנה בית החולים אלשיפא את הטיפול אל בית החולים איסתישארי ברמאללה אשר בתורם אישרו את קבלתו לטיפול ביום 1.4.2018. טופס ההעברה לבית חולים איסתישארי בוצע לפי טופס הקרוי טופס 1 לפי הנחיות משרד הבריאות הפלסטיני, המוצא ומאושר אך ורק במקרים קריטיים ודחופים ביותר הנוגעים להצלת חיים.

9. לצורך מעבר לגדה המערבית, הוגשה מטעם העותר מס' 1 עוד באותו יום, 1.4.2018, בקשה אל מתאם פעולות הממשלה בשטחים בדרישה להתרת מעברו ממחסום ארז אל רמאללה. מספר הבקשה שהוגשה באופן אלקטרוני הינו 160315. הבקשה הוגשה עבורו ועבור מלווה מטעמו, קרובו, עלי מוחמד סלימאן כרנו ת.ז. [REDACTED].

** רצ"ב המסמכים הרפואיים ואישור ההעברה מבית חולים אלשיפא בעזה אל בית חולים איסתישארי ברמאללה, מסומנים ע/1.

10. העותר מס' 2, יליד 2001 שטרם מלאו לו 18, נפצע קשות אף הוא ביום 30.3.2018 סמוך לשעה 12:00 באזור אבו ספייה בעזה. בעקבות הירי נגרמה לו פגיעה חמורה מאוד בכלי הדם בברך ימין. הוא טופל בבית חולים אלשיפא בעזה והצוות הרפואי מצא כי הטיפול היחיד שיוכל להעניק לו הוא קטיעת הרגל וכי אין להם כל אמצעי להצילה. על כן הוגשה בקשה לפי טופס 1 ע"י בית החולים להעברתו אל בית החולים איסתישארי ברמאללה שם קיימת כאמור מחלקה יותר מפותחת שיכולה להעניק את הטיפול הנדרש להצלת רגלו.

11. בית חולים אסתישארי קיבל את הבקשה ונקבע לו תור ביום 1.4.2018. לצורך כך הוגשה מטעמו עוד באותו יום בקשה לאפשר את מעברו לרמאללה דרך מחסום ארז ומספר הבקשה הינו 160316. הבקשה הוגשה עבורו ועבור אביו, מלווה טעמו, האני אלעג'ורי ת.ז. [REDACTED].

** רצ"ב המסמכים הרפואיים ואישור ההעברה מבית חולים אלשיפא בעזה אל בית חולים איסתישארי ברמאללה, מסומנים ע/2.

12. כעת שני העותרים מאושפזים בב"ח אלשיפא במצב קריטי במחלקה לטיפול נמרץ וקיימת סבירות גבוהה מאוד שאם המשיבים לא יאשרו את מעברם לטיפול רפואי מידי, רגליהם ייכרתו.

13. בהקשר זה יצוין כי, הנוהל תחת הכותרת "סטטוס הרשאה בלתי מסווג לכניסת פלסטינים לישראל" שפורסם ע"י מתאם פעולות הממשלה בשטחים ומעודכן לחודש מרץ 2017, מסדיר הרשאת הכניסה של פלסטינים מרצועת עזה אל ישראל והגדה המערבית. נוהל זה מסדיר התרת כניסתם של תושבי הרצועה לישראל או לגדה המערבית לצורכי "קבלת טיפול רפואי מציל חיים או טפול רפואי שבהעדרו טעם החיים משתנה כליל, כל זאת בכפוף לכך שהטיפול המבוקש אינו זמין ברצועת עזה." ניתן לעיון בלינק:

<http://www.gisha.org/UserFiles/File/LegalDocuments/procedures/general/50.pdf>

14. כמו כן, נוהל "כניסת חולים לטיפול רפואי בישראל/איוש" (אשר דבר פרסומו נעשה בעקבות עתירת חופש מידע שהגיש ארגון גישה במסגרת עת"מ 51147-05-14 **גישה נגד מתאם פעולות הממשלה בשטחים**), כולל אפשרות כניסתם של "פלסטינים על רקע, הומניטארי לטובת טיפול בבתי חולים ברחבי הארץ ובאיו"ש/חו"ל – יציאה דרך אלנבי." ניתן לעיון בלינק:

http://www.gisha.org/UserFiles/File/LegalDocuments/procedures/entering_and_exiting_gaza/119.pdf

15. למרות שבקשות המעבר של שני העותרים הוגשו בתיאום ואישור הרשות הפלסטינית ביום 1.4.2018 וחרף מצבם הקריטי, לא נתקבל מענה גם כעבור מספר ימים.

16. בשל דחיפות הנושא, פנו משפחות העותרים באמצעות העותר מס' 4 אל העותר מס' 3 על מנת להתערב באופן מיידי בניסיון להביא להסדרת הסוגייה. עוד באותו יום, 4.4.2018, שלחו העותרים 3-4 פנייה דחופה אל המשיבים וביקשו לאפשר את מעבר העותרים 1-2 אל רמאללה.

17. ביום 5.4.2018 ולאחר שלא התקבל כל מענה, ולאור העובדה כי היה ערב חג פסח שני, פנתה הח"מ אל פרקליטות המדינה על מנת לבדוק מצב הטיפול בבקשת המעבר, במקום להגיש את העתירה. הח"מ היתה במגע עם פרקליטות המדינה במהלך כל היום ובסביבות השעה 17:40 הודיע לה עו"ד רועי שוויקה, כי לא יינתן אישור מעבר. הדחייה לא נתנה נימוקים כלשהם. מכאן העתירה.

**** רצ"ב פניית העותרים 3-4 מיום 4.4.2018 אל המשיבים (לאחר תיקוני כתיב) מסומנת ע/3.**

18. נדגיש כי לא אין שום הצדקה עניינית לדחיית בקשת שני העותרים, שכן הם מרותקים בבית החולים במצב קשה במחלקה לטיפול נמרץ. דחיית הבקשה היא אדישות לכריתת רגלי העותרים 1-2.

19. יודגש, כי עוד ביום 1.4.2018 וללא קשר לעותרים 1-2, התריעו העותרים 3-4 על כך שיש לאפשר מעבר הפצועים לצורך קבלת טיפול רפואי מציל חיים אל ישראל ואל הגדה המערבית. שכן, נודע להם כי היו לפחות שלושה מקרים של בקשות כאלה שסורבו ע"י המשיבים. משפחות הנפגעים הנ"ל, החליטו שלא לפנות שוב אל מתאם פעולות הממשלה בשטחים למרות החשש הכבד לחייהם וזאת מתוך הנחה כי המשיבים לא יתירו את המעבר המבוקש לאור המדיניות השרירותית.

**** רצ"ב פניית העותרים 3-4 מיום 1.4.2018 אל המשיבים מסומנת ע/4.**

20. בנסיבות רפואיות אלו קיימת חובה להיענות לבקשת העותרים להתרת מעברם לקבלת טיפול ברמאללה באופן מיידי. אחרת, קיימת סכנה ממשית לכריתת רגליהם.

הטיעון המשפטי

21. מתן טיפול רפואי מיידי למי שזקוק מתחייבת קודם כל מכח המשפט הבינלאומי ההומניטארי המחייב טיפול ודאגה בפצועים. אמנת ג'נבה הראשונה והשנייה משנת 1949 עוסקות בכך. הפרוטוקולים משנת 1977 הרחיבו הגנה זו גם על האוכלוסייה האזרחית (סעיף 8 לפרוטוקול הראשון וסעיף 7 לפרוטוקול השני). הסעיף המרכזי המסדיר את ההגנה על פצועים הינו סעיף 12 לאמנות ג'נבה הראשונה והשנייה וסעיף 10 לפרוטוקול הראשון הקובע כדלקמן:

"1. All the wounded, sick and shipwrecked to whichever Party they belong, shall be respected and protected.
2. In all circumstances they shall be treated humanely and shall receive to the fullest extent practicable and with the least possible delay, the medical care and attention required by their condition.
There shall be no distinction among them founded on any grounds other than the medical ones." (ההדגשה אינה במקור)

22. ארנה בן נפתלי ויובל שני, בספרם **המשפט הבינלאומי בין מלחמה לשלום**, התייחסו להוראות בעניין ההגנה על פצועים וציינו כי הן מחייבות לא רק הגנה על הפצועים, אלא גם "חובה פוזיטיבית להגן עליהם מפני סכנה" (ההדגשה אינה במקור, עמוד 160). עוד התייחסו לכך כי "יש לטפל בפצועי אויב באותו אופן, ובאותה קדימות טיפול שבה מטפל צד לסכסוך בנפגעיו שלו עצמו. הבחנה בסדר הטיפול בפצועים יכולה להתבצע אך ורק על בסיס שיקולים רפואיים (פצועים קשים לפני קלים וכדומה) ולעולם לא על בסיס השתייכותם הלאומית או הארגונית של הפצועים." (עמוד 160).

ארנה בן נפתלי ויובל שני, **המשפט הבינלאומי בין מלחמה לשלום** (הוצאת רמות – אוניברסיטת תל אביב, 2006).

23. בג"ץ בעניין **אלבסיוני** אשר דן בדרישה לאפשר הכנסת צרכים הומניטאריים לרצועת עזה קבע כי:

"החובה המוטלת עליה (על המדינה: ס.ז.). נגזרת מהצרכים ההומניטאריים החיוניים של תושבי רצועת עזה. על המשיבים למלא את החובות המוטלות עליהם מכוח דיני המשפט הבינלאומי ההומניטארי, ובמסגרת זו עליהם לאפשר לרצועת עזה אספקה רק של הטובין הדרושים לשם קיום הצרכים ההומניטאריים החיוניים של האוכלוסייה האזרחית." (פסקה 11)

בג"ץ 9132/07 **אלבסיוני נגד ראש הממשלה** (פסק דין מיום 30.1.2008).

24. כאמור לעיל, הנוהל הקיים המאפשר מעבר תושבי רצועת עזה לקבלת טיפול רפואי בישראל או בגדה המערבית מאפשר זאת לצורכי "קבלת טיפול רפואי מציל חיים או טפול רפואי שבהעדרו טעם החיים משתנה כליל, כל זאת בכפוף לכך שהטיפול המבוקש אינו זמין ברצועת עזה."

25. לענייננו, השליטה במעברי הגבול אל הגדה המערבית, בה מבקשים העותרים 1-2 לקבל טיפול רפואי, הינה בשליטתה הבלעדית של ישראל. במצבים הומניטאריים של פגיעה קשה בגוף המובילה לסיכון חיים, או להפיכת החיים ללא טעם כליל מחייבת מעבר מידי של פצועים אלו לקבלת טיפול רפואי. גם בבג"ץ 1912/08 **עמותת רופאים לזכויות אדם נגד מפד כוחות צה"ל בעזה, אלון פיקוד הדרום**, (פסק דין מיום 16.4.08) נקבע כי בשקלול כל האינטרסים בענין כניסת חולה תושב עזה:

"בשיקלול זה נלקח בחשבון, בראש ובראשונה, השיקול בדבר הצורך הדחוף של העותר בטיפול רפואי ברמת מומחיות גבוהה."

26. על כן מצבם הרפואי הדחוף ש העותרים מחייב התרת כניסתם המיידית ואין שום צידוק יהיה משקלו אשר יהיה, אם בכלל, שיצדיק את מניעתם להיכנס לבית החולים לצורך ניתוח על מנת למנוע את כריתת רגליהם. אחרת מניעת הכניסה משמעה כריתת הרגליים של העותרים.

27. לצד כל הטענות המועלות לעיל, טוענים העותרים כי גם יש לקרוא את הוראות המשפט הבינלאומי ההומניטארי יחד עם משפט זכויות האדם האוסר על פגיעה מצד מדינות בחיים, בשלמות הגוף ובבריאות. האמנה הבינלאומית לזכויות פוליטיות ואזרחיות וכן האמנה הבינלאומית לזכויות חברתיות וכלכליות, שישראל חתמה ואישררה, מעגנות חובות אלו.

28. השילוב בין ההוראות לעיל אינו נטען בחלל ריק. הוא קיים במיוחד כאשר הדברים משתייכים לתחום שיש למדינת ישראל שליטה אפקטיבית על הנושא כגון נושא המעברים. בהקשר זה וככל שהם נופלים בתחום זה קביעותיו של בית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ), בחוות דעתו המייעצת (Advisory Opinion) מיום 9.7.2004 בעניין חומת ההפרדה מתאימים כאן. שכן נקבע כי משפט זכויות האדם חל גם הוא על ירושלים המזרחית היא שטח כבוש כמו שאר שטחי הגדה המערבית ורצועת עזה. (ראו פסקאות 98 i-99 לחוות הדעת בקישור הבא: www.icj-cij.org/icjwww/idocket/imwp/imwpframe.htm).

29. בהקשר הזה ולאור שליטתה האפקטיבית של מדינת ישראל ברצועת עזה, ובמיוחד במקרה דנן המתייחס לשליטת ישראל בגבולות, המשיבים מחויבים לקיים את השמירה על הזכות לחיים ולשלמות הגוף גם בהיותן זכויות חוקתיות המעוגנות בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. כלומר העותרים טוענים שסעיפים אלה שבחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו חלים על נושא ספציפי זה. השוו עם בג"ץ 8276/05 **עדאלה נגד שר הבטחון**, פסק דין 12.12.2006).

30. יודגש כי דו"ח וועדת החקירה בראשות השופט גולדסטון אשר בדק את פעילות הצבא במהלך המבצע המכונה "עופרת יצוקה" קבע בפסקה 818 כי שני הצדדים לעימות חייבים לעשות מאמצים מיטביים לאספקת הגנה וטיפול לפצועים. העותרים טוענים, כי מאמצים אלו כוללים מתן היתר לכניסתם פצועים.

31. על כן, סירוב הכנסת פצועים, מקל וחומר שנפגעו במהלך מחאה פוליטית מירי כוחות הצבא, משמעה דווקא פגיעה נוספת באותם פצועים ומנוגדת לחובה להגן עליהם.

32. סירוב שכזה יוביל לפגיעה בזכויות לחיים ולשלמות הגוף והוא מנוגד הן למשפט הבינלאומי ההומניטארי הן למשפט זכויות האדם הבינלאומי והן לעקרונות המשפט החוקתי הישראלי על פי חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

לאור האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על קיום דיון דחוף לצורך הדיון בעתירה ועל מתן צו על תנאי כמבוקש במבוא לעתירה.

סאוסן זהר, עורכת-דין
ב"כ העותרים

חיפה, 8.4.2018